

KULTOK II.
II. KULTműhelyek Országos Konferenciája
ONLINE KULTURÁLIS FOLYÓIRATOK
MODEM, Debrecen, 2013. március 29-30.

A tavalyi, első KULTOK a legfrissebb kultúratermelő generáció – az egyetemi kötődésű folyóiratok szerzői és szerkesztői, valamint az irodalmi műhelyek tagjai – számára teremtett alkalmat egy érdekes, s az azóta eltelt év távlatából eredményesnek mutatkozó eszmecserére.

Az idei konferencián a vezető magyar online kulturális médiumok bevonásával egy még előremutatóbb, generációk közötti párbeszédre nyílik lehetőség: a webes kultúraközvetítés különféle módszereit alkalmazó felületek képviselői mutatkoznak be és adnak hangot saját tapasztalataiknak.

A funkcionális különbségek tisztázása, az új interaktív lehetőségek felvázolása, a műhelyek összefogásának megszervezése, az online felületek olvasói és szerzői közösségei közötti információáramlás felerősítése mellett talán még a kanonizáció folyamatának webes kultúra felőli újragondolására is mód adódik. A legfontosabb cél azonban, hogy a József Attila Kör és KULTer.hu által szervezett konferencia ne csak a szerkesztőségek és szerzők számára legyen tanulságos, hanem hosszú távon az olvasóbázis megerősítését segítve a fiatalok kulturális szocializációjában és tevékenységünk megítélésében is minőségi változásokat indítson el.

Áfra János
főszervező

A konferencián a következő online felületek szerkesztői és szerzői vesznek részt: A Vörös Postakocsi Online, Ambroozia, Amúgy, Apokrif Online, Dokk.hu, Előszekon versblog, FÉLonline, Fidelio, hetiBeton, Irodalmi Jelen Online, Körhinta Kör versblog, Kortárs Online, Kultúrpart, KULTer.hu, Librarius, Litera, Moly, Poet.hu, PORT.hu, prae.hu, Revizor, Spanyolnátha, Színház.hu, Telep Csoport versblog, Trubadúr Magazin, Új Hormon versblog, ÚjNautilus.

2013. MÁRCIUS 29.
PARAZITA KONSTRUKCIÓK

14:00

MEGNYITÓ: Áfra János (a KULTer.hu főszerkesztője)

KÖSZÖNTŐT MOND: Gaborják Ádám (JAK-elnök)

14:30

ELŐADÁSOK ONLINE KULTURÁLIS FOLYÓIRATOKRÓL

Szekcióelnök: Lapis József

Pál Dániel Levente (a prae.hu főszerkesztő-helyettese)

Mobile Text in Broad Present – avagy az átalakuló medialitás bája

Egy-másfél évtizeddel ezelőtt mindenki, ide érve az irodalmi/kulturális életet is, elkezdte felfedezni az online világot, elkezdte megválaszolni – jól, jobban vagy legalább valahogy – az interneten való megjelenés és jelenlét kérdéseit. Körülbelül mostanában egy táblagépekre,

okostelefonokra, illetve e-könyv olvasókra (azaz mobil eszközökre) épülő hasonló változás vette kezdetét. Ennek fontos – és elméleti szempontból sem elhanyagolható tanulságokkal kecsegtető – része, hogy szinte gyökereiben átalakulnak majd az írás és szerkesztés, azaz a szöveg létrehozása, valamint a tartalom megjelenítése, azaz az olvasás és interpretáció (kultur)technikái. Ezzel párhuzamosan zajlik egy másik, nehezebben dekódolható mediális átalakulás is: a szöveg idő-tér koordinátáinak ha nem is felcserélődése, de mindenképpen radikalizálható megváltozása. Ezek folyamatos, apró tünetekben felfejthető kölcsönhatása az, amely érdemes a figyelemre – egyrészt egy tudományos kontextusban, másrészt egy médium létrehozása és fejlesztése során.

Podmaniczky Szilárd (a Librarius főszerkesztője)

Műfajok és látogatottság – statisztika-analízis

A webes megjelenés sajátos adottsága, hogy közvetlenül mérhető rajta egy cikk (novella, vers, interjú, hír, tudósítás) látogatottsága. Ha elég sok ilyen cikkünk van, kísérletet tehetünk a látogatottság analizálására, továbbá annak megértésére, milyen közös tulajdonságaik vannak a látogatott és kevésbé látogatott anyagoknak, hogy aztán ezzel a tapasztalattal megpróbáljuk kiszolgálni olvasóink igényeit, és egyben belássuk, mit jelent egy cikk szerkesztettsége, fölkínálása.

Braun Barna (a FÉLonline főszerkesztője)

Miért hülye Nadas Péter? – Az irodalomkritikai ítélet és a Facebook-like

Irodalmi műalkotások nem léteznek. Helyettük olyan médiakonfigurációkkal találkozunk olvasmányélményeink és munkánk során, melyek szorosan kötődnek saját mediálisan, politikailag, gazdaságilag és társadalmilag meghatározott közegünkhöz. Ítéleteinkben (kritikáinkban és/vagy lájkjainkban) ezekről újabb konfigurációk nyilatkoznak meg helyettünk. Ezek a megnyilatkozások aztán kirajzolják azt a keretrendszert, melyben az irodalmiság aktuálisan értelmet nyer. Az újrakeretezések olyan – az irodalmi mezőt ért – radikális változások eredményei, melyek alapján kérdőjelezik meg és formálják újra az irodalomról alkotott fogalmainkat. Előadásom során az úgynevezett „kis kritikavita” hozzászólásait elemzem, melyben a hozzászólók arra tesznek kísérletet, hogy az internet keretrendszerében értelmezzék újra az irodalmiság fogalmát, valamint hogy reflektálttá tegyék azt a máig nem bevett ténytet, hogy az irodalom nem (kizárólagosan) csak a nemzeti kultúra, hanem a piacgazdaság része is.

Pogrányi Péter (a KULter.hu és a prae.hu szerzője)

A kortárs magyar irodalmi mező és a Facebook: online tekintet

Előadásomban a Facebook működési mechanizmusainak (irodalom)elméleti érdekeltsgű elemzését háttérként használva foglalom vázlatosan össze a mai magyar irodalmi mező online reprezentációjának néhány jellegzetességét, kitekintve arra a jelenségre is, amit akár a kávéházi kultúra online, interaktív terekbe való (részleges) átköltözésének is nevezhetünk. Miként viszonyulnak e közelmúltbéli változások a hagyományosnak nevezett irodalomképeinkhez, irodalommal kapcsolatos percepciók stratégiáinkhoz? Milyen tendenciákat erősítenek fel vagy gyengítenek le a legújabb „technikai médiumok”? Előadásomban válaszokat keresek, de csak a jelzett kérdések kibontására vállalkozom.

Vaski Nóra (a Trubadúr Magazin szerzője)

A szerző? Az meg ki?

Előadásom azt kívánja bemutatni, hogy a mindennapos online médiahasználat hogyan írta át a szerzőiség fogalmát a kortárs irodalomban. Azaz a közösségi oldalak, a megosztási lehetőségek, a könyves portálok, vagy az online olvasóközösségek milyen lehetőségeket

biztosítanak napjaink szerzőinek, hogy elérjenek a közönségükhöz, esetleg írói univerzumukat kiterjesszék a könyv lapjain túlra is. Ezt elsősorban John Green, amerikai bestseller-listás író példáján szeretném illusztrálni, aki Youtube-on, Twitteren, tumblr-ön esetleg Goodreads-en tartja a kapcsolatot „határtalan” közönségével. Az így folyamatosan alakuló, erős hagyományokkal rendelkező, szubkultúraszerű közösség a szerző más tevékenységeibe is bevonódik, elmosva ezzel a határokat író és magánember között. És vajon hol tart ez ma Magyarországon? Létrejöhetne-e egy hasonló jelenség?

Sörös Erzsébet Borbála (a FÉLonline.hu szerkesztője)

Folyóirat-kritika online 2012-ben

Beszélünk az internet irodalomra gyakorolt hatásáról, a médiumváltás szükségszerűségéből fakadó új műfajváltozatokról, de mérhető-e ez számokban? Kirajzolódik-e valamilyen tendencia? Előadásomban a 2012-es év valamennyi a konferencián magát képviseltető online felület kritikáinak profilját vizsgálom nyelvi jegyeik, terjedelmük és egyéb mércék tekintetben, közben arra is fény derülhet, mekkora nyilvánossága van a kritikának ma, illetve a „technikai látókör” kitágításával mekkora olvasóközönséget lehetne még a továbbiakban képezni.

Csuka Botond (az ÚjNautilus szerkesztője)

Hangkeresés – Az online kritikai nyelv lehetőségei

A megszólalás mikéntjének, a hangerő vagy a hangszín megválasztásának kérdése megkerülhetetlen a kezdő kritikus számára. Természetesen mindez csupán a kritikai megszólalások alkotta folyamatban artikulálódhat, éppen ezért jelenthet segítséget az ezt végigkísérő műhelymunka, az abban formálódó közösség. Az ÚjNautilus 2011 óta működteti kritikaműhelyét, amely egyetemisták kritikusai hangpróbáinak kíván teret biztosítani. A megszólaló és alakuló hang sajtóságainak tiszteletben tartása mellett a sokszor hiányzó visszajelzés-visszacsatolás igényének tesz eleget, s eközben előtérben tartja a kritikai megszólalás lehetőségeire irányuló kérdéseket. A műhely egy olyan diskurzus terének megnyitására tett kísérlet, amelyben – hűen az egyetemihez, amelyben fogant – a kérdés feltétel nélküli, szabad. Az előadás a kritikaírás lehetőségeire, akadályaira, támaszaira és választójaira kíván rákérdezni, mindenekelőtt az online szövevényben.

Mihók Nóra Zsófia (az Apokrif Online színház rovatának szerkesztője)

Színház online – de hogyan?

Az Apokrif Online két új rovatának gyakorlati kérdései közül az egyik legfontosabb: milyen módszerekkel dolgozik a képzőművészeti és a színházi rovat, van-e hasonlóság vagy csak gyökeresen más eszközökhöz van hozzáférésük? Feladatkörömből fakadóan a színházi tárgyú írások problémáira, a szerzőválogatásra, az ütemezési finomhangolásra van rálátásom, így előadásom ezekre a gyakorlati jellegű kérdésekre összpontosít, természetesen a színházkritika-írás alapvető tisztáznivalóira építve – pl. mennyiben képes a színházkritika visszaadni az előadást, sőt egyáltalán mit értünk „az előadás” alatt? Érdemes-e előadás-elemzést írni, vagy „színpadonline” csak a könnyített műfajok, beszámolók játszanak? Ha csatolok a kritikához szöveggönyvrészletet vagy videót, az elveszi-e a hangsúlyt a tulajdonképpeni témáról vagy épp segít annak elmélyítésében?

Boldog Zoltán (az Irodalmi Jelen Online szerkesztője)

Műfajtalankodás, műfajalkotás – a webkettes kritikától a videoműfajokig

Az utóbbi évek digitális átalakulása során egyre világosabbá vált, hogy az online sajtótermékek nem kizárólag hozzáférhetővé tesznek egy-egy szöveget, hanem gyakran megváltoztatják műfajukat is. Emellett a kommentelhetőség, a hang-, a kép- és a videóanyag

olyan műfajokat hívott életre, amelyek még most keresik helyüket az online média világában. Mozgóképes összeállítások, fotóregények, hang- és képmontázsok teszik egyedivé, papíron visszaadhatatlanná a digitális élményt. Vajon hol a helyük a kulturális térben? Felhívják az irodalmi sajtót, vagy éppen eljuttatják olyan emberekhez az élményt, akik az olvasásra nem szánják időt? Egyáltalán olvasás-e a digitális művelődés?

Benedek Anna (a prae.hu irodalmi rovatának szerkesztője)

Onfiúk, onlányok – az online kritika és a blogok szerepe a kortárs irodalomban

Előadásomban az online felületek irodalomértelmezési stratégiáit vizsgálom. Az utóbbi években ugrásszerűen megnőtt az interneten publikáló, szakmailag is elfogadott kritikusok és irodalmi portálok szerepe, ezzel párhuzamosan egyre fontosabbá válik egy kevésbé elfogadott, ugyanakkor markánsan véleményt formáló réteg: az olvasásnépszerűsítő és élményolvasói blogok és portálok szerepe. Milyen viszonyban áll ez az értelmezői és kultúrafogyasztói attitűd az intézményesült kánonalkotókéval? Átalakítják-e az olvasói szokásokat ezek az új felületek? Hogyan használható az „új tudás” az olvasásnépszerűsítésben és az oktatásban? Milyen nemzetközi példákat láthatunk erre? Az előadás főbb csomópontjai: 1.) Online és nyomtatott kritika, blog és a kánon. 2.) Magyar és külföldi portálok irodalmi szerepe, belső struktúrája. 3.) Van-e különbség az on-line és a nyomtatott tartalom megítélése és szerepe között? 4.) Hol van ehhez képest a blogok szerepe? – Kritikus vs. blogger. 5.) Ki olvas, mit olvas, miért olvas? 6.) Hogyan alakítják át ezek az új vagy átalakuló műfajok (netes kritika, blog) az olvasási és értelmezési szokásainkat? – Közösségépítés, olvasásnépszerűsítés, interkulturális párbeszéd, oktatás...

18:00

A HÁLÓ MINT MŰVÉSZETI ÁTJÁRÓ – KERESZTAL-BESZÉLGETÉS AZ ONLINE KULTURÁLIS TARTALOMSZOLGÁLTATÁS HATÉKONYSÁGÁNAK KÉRDÉSEIRŐL

Vendégek: Csáki Judit (a Revizor főszerkesztője), Kádár-Csoboth Judit (a Fidelio főszerkesztője), Sárközy Kata (a PORT.hu főszerkesztője), Herner Dániel (a Színház.hu felelős szerkesztője), moderál: Vass Norbert (a KULter.hu szerkesztője)

19:00

ONLINE FOLYÓIRATOK SZERZŐINEK FELOLVASÁSA

Vendégek: Tinkó Máté (a FÉLonline szerkesztője); Torma Mária (az Apokrif Online szerkesztője), Jassó Judit (a KULter.hu szerzője), Horváth Imre Olivár (az Amúgy szerkesztője), moderál: Papp Sándor (a KULter.hu főszerkesztője)

**2013. március 30.
AZ ÚJRATERVEZÉS ESÉLYEI**

10:00

ELŐADÁSOK ONLINE KULTURÁLIS FOLYÓIRATOKRÓL

Szekcióelnök: Veress Dani

Vágó Marianna Rita (a Kortárs Online felelős szerkesztője)

Minek az élő (mű)HELYE? – Valós lehetőségek az online kulturális

felületeken és „alatt”

Egy kulturális portál felülete(i) csupán a jéghegy csúcsa, az a rész, ami látható egy igen összetett, sok embert bevonó és megszólító munkából, illetve a köztük zajló kommunikációs folyamatok sokaságából. De vajon képes-e ezek által valóban létező helyé válni az internet által lehetővé tett, sajátosan fragmentált, személyre szabott kommunikációs rendszerek közötti közvetítő felület, vagy csakis virtuálisan válhat élő, közösségi (mű)hellyé? Programszervező és közösségépítő tapasztalatcserére hívom a konferencia valamennyi résztvevőjét – egy közös, frissítő merülésre.

Székelyhidi Zsolt (a Spanyolnátha főszerkesztő-helyettese)

Generációs online

Az internettel együtt fejlődő generációk több információt gyorsabban képesek elérni és feldolgozni, azokra reagálni, mint akár a 2000-es évek elején. A művészeti ágak és a velük foglalkozó orgánumok újabb kihívások elé néznek: nem elég egyszerűen szem előtt lenni a legszélesebb közönséget elérő médiumon, hanem vissza kell térni a gyökerekhez: irodalmi estek, fesztiválok, zenei események, kiállítások, művészeti programok zárják be azt a kört, amin belül egy kortárs online portál felhívhatja magára a nagyközönség figyelmét. Offline ötletek online-os megközelítésben.

Zólya Andrea Csilla (a Kortárs Online irodalmi rovatának szerkesztője)

A szerzőgondozás lehetőségei és gyakorlata az online kulturális portálokon

Mi teremti meg az átmenetet és az átjárást az egyetemi kötődésű kulturális portálok és az úgynevezett profi online kulturális folyóiratok között? Mi módon vagy egyáltalán milyen mértékben vállal(hat)ják fel e felületek a szerzőgondozás összetett oktatói és támogatói intézményként való működést is? Milyen eszközrendszerrel operálhat egy szerkesztőség ennek hatékonyra tételében? Előadásomban az online kulturális folyóiratok által végezhető szerzőgondozás problémáját járom körül, olyan kérdésekre keresve a választ, amelyekkel online folyóirat készítőkként vélhetően nap mint nap szembesülünk.

Drótos Richárd (A Vörös Postakocsi Online szerzője)

Webes megjelenések

Szerencseelemet tartalmazó kiválasztás (sorhúzás?) után a konferencián résztvevő folyóiratoknak egy részét internetes megjelenésük tekintetében szeretném górcső alá venni, megállapítani karakterüket, azonosítani a honlapok dizájnelemeit, szétszálazni, majd de- után rekonstruálni online jelenlétük elemeit, latolgatni súlyukat, értelmezési módokat keresni.

Berka Attila (a Spanyolnátha fõmunkatársa)

Az ige testtelenné válása – Olvasási és írási stratégiák

Mennyiben változtak meg olvasási és írási stratégiáink? Van-e lényegi különbség a digitális és az analóg irodalom között? Van-e lényegi eltérés a digitális és az analóg olvasás között? Máshogy írunk képernyőre, mint papírra? Könnyebb vagy nehezebb lett az alkotó számára az olvasóhoz eljutni? Könnyebb vagy nehezebb ma az olvasó számára a tájékozódás? Aki nem szeret képernyőn olvasni és/vagy írni, az jobban teszi, ha „kihal”? – Ezekhez hasonló kérdésekkel foglalkozik az előadás.

Király Farkas (az Ambroozia szerkesztője)

Jó helyen navigálsz, kedves olvasó!

Mióta Magyarországon 1996-ban kezdetét vette a kulturális fórumok online megmutatkozása, mindig kérdés volt – és egyelőre az is maradt – a világhálón újonnan létrejövő folyóiratok tartalmi minőségének meggyőző közlésének tarthatósága az olvasó számára. Különösen

fontos kérdés ez a nyomtatott előzménnyel nem rendelkező friss tartalomközlők esetében. Online irodalmi lapokat illetően több elképzelés is körvonalazódott az elmúlt években, de mindegyik így vagy úgy kifogásolhatónak bizonyult. Az Ambroozia által (is) alkalmazott megoldás azonban életképesnek látszik, legalább is a számok és a statisztikák alapján.

Smiló Dávid (a hetiBeton rádiós bloggere)

A többfrontos online folyóirat, avagy a régi és új médiumok kombinálási lehetőségei

Milyen eszközök állnak rádióműsorok előtt, hogy növeljék hallgatói táborukat, és milyen eszközök állnak az online folyóiratok előtt, hogy túllépjenek az írott szövegek gyakran szűkös határain? Milyen lehetőségeket nyújt témák tágabb és szűkebb kifejtésére egy blog.hu-mixcloud-Tilos.hu alapú, több lábon álló online folyóirat? Hogyan keveredhet ez gond nélkül a közösségi szájtok segítségével? A hetiBeton építészeti rádióműsor és az azzal szervesen együttműködő blog példáján keresztül tárom fel a hangos és írott szöveg alapú médiák párhuzamos publikálási lehetőségeit.

Weiner Sennyey Tibor (a Kultúrpart szerzője)

Ha minden egész eltörött: minden töröttet DRÓTozz össze

Hogyan dobta magát oda a kortárs magyar irodalom a politikának és hogyan szabadíthatják fel magukat a fiatal írók és költők? Miért fontos, hogy ne a megrögzött beidegződéseket, a beszűkült kánonokat kövessük, hanem saját értékrendszert és világgépet alakítsunk ki? Miért és hogyan újíthatjuk meg az erősen polarizált és felosztott sajtót az online rendszerekkel? Miért fontos az értelmes közbeszéd? Miért fontos a mostban élni, tanulva a múltból és remélve egy jobb jövőt? Miért fontos a generációk közötti kommunikáció és együttműködés? Miért van szükség a költőkre a XXI. században? – Az előadás ehhez hasonló kérdésekre keresi a választ.

13:30

EBÉDSZÜNET

14:30

INTERAKTIVITÁS ÉS NAGYKÖZÖNSÉG – KEREKASZTAL-BESZÉLGETÉS A LEGLÁTOGATOTTABB IRODALMI GYŰJTŐOLDALAK SZERKESZTŐIVEL

Vendégek: Korányi Mátyás (a Dokk.hu főszerkesztője), Papp-Für János (a Poet.hu művészeti vezetője), Nagy Bence (a Moly alapítója), moderál: Balajthy Ágnes (a KULTer.hu szerzője)

16:00

EGYKORI VERSBLOGGEREK FELOLVASÁSA

Vendégek: Sopotnik Zoltán (Telep Csoport); Szócs Petra (Előszezon); Lázár Bence András (Körhinta Kör); Baranyi Gergely (Új Hormon), moderál: Papp Sándor (a KULTer.hu főmunkatársa)

17:00

AZ ONLINE IRODALOMKÖZVETÍTÉS MÚLTJA, JELENE ÉS JÖVŐJE – KEREKASZTAL-BESZÉLGETÉS IRODALMI PORTÁLOK FŐSZERKESZTŐIVEL

Vendégek: Balogh Endre (a prae.hu főszerkesztője), Keresztury Tibor (a Litera főszerkesztője), moderál: Herczeg Ákos (a KULTer.hu szerkesztője)

20:00

**SLAM POETRY ZÁRÓPARTY
(A MODEM ELŐTERÉBEN)**

Asbóth Balázs

Süveg Márk Saiid

Simon Márton

Závada Péter Újonc